

PLAN UPRAVLJANJA OTPADOM OPĆINE KLADANJ

2022 - 2027

PLAN UPRAVLJANJA OTPADOM OPĆINE KLADANJ 2022 – 2027

Avgust, 2022. godine.

IZDAVAČ

Općina Kladanj
Kladanjske brigade br.2
75 280 Kladanj
web: www.kladanj.ba

**ČLANOVI RADNE GRUPE ZA IZRADU PLANA UPRAVLJANJA OTPADOM
OPĆINE KLADANJ, 2022- 2027****AUTOR****Općina Kladanj**

Denis Čamdžić, Općina Kladanj
Zlatan Imamović, JP "Komunalac" d.d. Kladanj

STRUČNA PODRŠKA

JürgHeldstab, Forderverein Švicarska
Džemila Agić, Centar za ekologiju i energiju
Vanja Rizvić, Centar za ekologiju i energiju

OSTALI ČLANOVI RADNE GRUPE:**Općina Banovići**

Adem Mostarlić, Općina Banovići
Mersudin Huskanović, Općina Banovići
Denis Mekić, JP "Vodovod i kanalizacija" d.o.o. Banovići

Općina Doboj Istok

Damir Avdaković, Općina Doboj Istok
Rasim Sofić, JKP "Čisto"d.o.o. Doboj Istok

Opština Osmaci

Ismet Mehinović, Opština Osmaci
Mladen Popović, JKP "Rad-Spreča"Osmaci

Opština Šekovići

Slaviša Sokić, Opština Šekovići
Ljubomir Krnjić, Opština Šekovići

Opština Petrovo

Nevena Petković, Opština Petrovo

SADRŽAJ

1	UVOD	7
2	OSNOVNI PODACI O OPĆINI I BROJU PROIZVOĐAČA OTPADA	8
2.1	Opće karakteristike područja općine	8
2.2.	Odnos ruralnog i urbanog dijela općine i broj korisnika	8
3	PRAVNI OKVIR U OBLASTI UPRAVLJANJA OTPADOM	11
3.1	Zakonski i planski dokumenti upravljanja otpadom	11
3.1.1	<i>Zakon o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine .....</i>	12
3.1.2	<i>Zakon o upravljanju otpadom .....</i>	12
3.1.3	<i>Federalna strategija upravljanja otpadom .....</i>	13
3.1.4	<i>Federalni plan upravljanja otpadom 2012-2017 .....</i>	14
3.1.5	<i>Zakon o komunalnim djelatnostima .....</i>	16
3.1.6	<i>Plan upravljanja otpadom Tuzlanskog kantona 2015-2020 .....</i>	16
3.1.7	<i>Odluka o komunalnom redu općine Kladanj .....</i>	16
3.1.8	<i>Strategija razvoja općine Kladanj 2011–2020 .....</i>	17
3.2.	Ostali relevantni propisi iz oblasti upravljanja otpadom	17
4	INSTITUCIONALNI OKVIR UPRAVLJANJA OTPADOM	18
5	OBAVEZE OPĆINE KOJE PROIZILAZE IZ ZAKONSKE REGULATIVE	19
6	POSTOJEĆE STANJE UPRAVLJANJA OTPADOM NA PODRUČJU OPĆINE	21
6.1	Vrste i količine otpada na području općine	21
6.2	Postojeći kapaciteti za prikupljanje i odvoz otpada	22
6.3	Postojeća infrastruktura za upravljanje komunalnim otpadom	26
6.4	Finansiranje sistema upravljanja otpadom	26
7	INFORMIRANJE JAVNOSTI	28
8	TEMELJNA NAČELA I OPĆI POSTUPCI UPRAVLJANJA OTPADOM	29
9	ANALIZA PROBLEMA I PREPORUKE	30
9.1	Institucionalni i pravni aspekt	30
9.2	Infrastrukturni problemi	31
9.3	Deponija i problemi na deponiji	31
9.4	Divlje deponije	32
9.5	Sortirnica otpada	32
9.6	Krađa sirovina	32
9.7	Otpad za koji nije nadležna Općina Kladanj	32
9.8	Javna svijest i rad sa NVO i medijima	32
9.9	Rješavanje problema upravljanja otpadom u kolektivnim stambenim objektima na području općine Kladanj	33

9.10	Zaključak	33
10	STRATEŠKI, OPERATIVNI CILJEVI I VREMENSKI PLAN ZA UPRAVLJANJE OTPADOM NA PODRUČJU OPĆINE KLADANJ ZA PERIOD 2022 – 2027	34
11	AKCIONI PLAN	35
12	MONITORING IMPLEMENTACIJE	38

1. UVOD

Razlog donošenja ovog općinskog Plana upravljanja otpadom je proistekao iz zakonske obaveze i na osnovu njega će se planirati aktivnosti i ulaganja sa ciljem pronalaženja najboljih opcija za upravljanje otpadom. Plan upravljanja otpadom općine Kladanj je urađen za period od 2022. do 2027. godine i njime se određuju ciljevi upravljanja otpadom u skladu sa ukupnim privrednim, društvenim i kulturnim razvojem na tom području, kao i definiraju uslovi neophodni za održivi sistem upravljanja otpadom na području općine, za period od 6 godina. Tokom njegove realiziranja mogu se vršiti određena prilagođavanja u skladu sa izmijenjenim uslovima, te uz uvažavanje vremenskih i ekonomskih ograničenja.

Plan daje pregled ekonomskih i investicijskih zahtjeva koji se postavljaju pred sektor upravljanja otpadom, te načine za finansiranje sistema upravljanja otpadom (sakupljanje, razdvajanje i tretman pojedinih vrsta otpada). Osim identificiranja vrsta i količina otpada, Plan upravljanja otpadom analizira i načine za njihovo upravljanje, te predviđa potrebne kapacitete sistema za sakupljanje i tretman otpada. Osnovni cilj izrade Plana upravljanja otpadom je pregled vrsta i tokova otpada i opcija tretmana otpada. Osim pregleda vrsta i količina otpada, Plan upravljanja otpadom analizira i načine za njihovo upravljanje i predviđa potrebne kapacitete sistema za sakupljanje i tretman otpada. Plan upravljanja otpadom općine Kladanj je usaglašen sa Federalnim planom upravljanja otpadom 2012–2017, Strategijom upravljanja otpadom FBiH, koja je sastavni dio Strategije zaštite okoliša FBiH 2008-2018 i Planom upravljanja otpadom Tuzlanskog kantona 2015- 2020. Iako primjena propisa i zahtjeva EU još nije obavezujuća, Plan upravljanja otpadom općine Kladanj je najvećim dijelom usaglašen sa odgovarajućom legislativom EU, koja se odnosi na oblast upravljanja otpadom. Za razliku od entitetskog i kantonalnog plana upravljanja otpadom, koji su više strateškog karaktera, Plan upravljanja otpadom općine Kladanj je akcijski orijentiran. On predstavlja operativni plan sa detaljnim opisima postojećeg sistema za upravljanje otpadom (npr. sistema sakupljanja otpada, postrojenja za obradu, i dr.), te mjerama koje teže unapređenju postojećih sistema kako bi se dostigli strateški ciljevi iz dokumenata višeg reda. Za realizaciju aktivnosti iz Plana je potrebno obezbjeđivati sredstva u općinskom bužetu u narednih 5 godina, kao i tražiti mogućnosti finansiranja sa drugih nivoa vlasti i drugih izvora.

U cilju što kvalitetnije izrade i stručne pomoći u izradi ovog Plana upravljanja otpadom, načelnik Općine Kladanj je u sklopu programa “Održivo upravljanje otpadom” sklopio Sporazum o međusobnoj saradnji sa Centrom za ekologiju i energiju Tuzla, te je delegirao članove radne grupe za saradnju sa Centrom za ekologiju i energiju Tuzla u cilju izrade Plana upravljanja otpadom.

U naprijed navedenu radnu grupu su delegirani:

1. Denis Čamdžić, ispred Općine Kladanj
2. Zlatan Imamović, ispred JP “Komunalac” d.d. Kladanj.

Upravljanje otpadom je složen proces, koji zahtjeva efikasan i sveobuhvatan pristup, usmjeren na smanjenje količine otpada, reciklažu i propisno odlaganje na deponiju. Otpad se prati od mjesta nastanka do odlaganja na deponiju. Sistem upravljanja otpadom obuhvata :

- Nadzor otpada
- Preduzimanje mjera i aktivnosti na smanjenju otpada
- Razvoj procesa reciklaže otpada
- Ponovnu upotrebu prerađenog otpada
- Propisno odlaganje svih otpada koji se ne može ponovo koristiti.

Organizovanim sakupljanjem i odvozom otpada stvaraju se potrebni uslovi za zdrav život i nesmetano funkcionisanje grada. Za sakupljanje i transport se koriste namjenska vozila. Organizuje se odvojeno sakupljanje otpada na eko ostrvima čime se podstiče proces reciklaže. Posude odgovarajuće veličine i boje su raspoređene po gradu, gdje su pristupačne za građane i mehanizaciju. Posebna pažnja se poklanja edukaciji stanovništva o značaju pravilnog upravljanja otpadom.

Plan upravljanja otpadom je zakonska obaveza i na osnovu njega će se planirati aktivnosti i ulaganja sa ciljem pronalaženja najboljih opcija za upravljanje otpadom.

2. OSNOVNI PODACI O OPĆINI I BROJU PROIZVOĐAČA OTPADA

2.1 OPĆE KARAKTERISTIKE PODRUČJA OPĆINE

(geografski položaj, s kojim općinama se graniči)

Općina Kladanj se prostire dolinom rijeke Drinjače, u podnožju planine Konjuh. Naselje - grad Kladanj je smješten u sjeveroistočnom dijelu BiH. Kroz grad prolazi važna putna komunikacija Sarajevo-Tuzla. Općina Kladanj je sastavni dio Federacije BiH, smještena je na jugu Tuzlanskog Kantona. Prosječna nadmorska visina općine Kladanj je 560 metara. Površina općine Kladanj je 335,64 km² (prema statističkim podacima iz 2013 god.). Općina Kladanj graniči sa pet općina: Živinice sa sjevera, Šekovići sa istoka, Vlasenica sa jugoistoka, Olovo sa jugozapada i Banovići sa sjeverozapada.

2.2 ODNOS RURALNOG I URBANOG DIJELA OPĆINE I BROJ KORISNIKA

(broj MZ, broj stanovnika po MZ, korisnika)

Prema statističkim podacima popisa stanovništva iz 2013 godine u općini Kladanj živi 12.348 stanovnika. Odnos između ruralnog i urbanog dijela općine Kladanj iznosi :

- urbani dio 32,6 % (4.026 stanovnika)
- ruralni dio 67,4 % (8.322 stanovnika)

Općina Kladanj je organizovana kroz sedam (7) mjesnih zajednica i to : MZ Kladanj, MZ Stupari, MZ Starić, MZ Tuholj, MZ Brateljevići, MZ Turalići i MZ Tarevo.

Prema statističkim podacima popisa stanovništva iz 2013. godine broj stanovnika po mjesnim zajednicama je slijedeći :

1. MZ Kladanj 5.013 stanovnika
2. MZ Stupari 3.533 stanovnika
3. MZ Starić 1.305 stanovnika
4. MZ Tuholj 836 stanovnika
5. MZ Brateljevići 497 stanovnika
6. MZ Turalići 317 stanovnika
7. MZ Tarevo 824 stanovnika

*podaci preuzeti sa www.statistika.ba

Prema bazi podataka JP "Komunalac" d.d Kladanj broj obuhvaćenih i neobuhvaćenih fizičkih kao i pravnih lica po mjesnim zajednicama (naseljenim mjestima), koja su potpisala ugovor o odvozu komunalnog otpada, dati su u tabelama koje slijede :

Tabela 2.1 MZ Kladanj

Red.br.	MZ i naseljeno mjesto	Br.obuhvaćenih domaćinstava	Br.potpisanih ugovora	Procent obuhvaćenosti %	Neobuhvaćeni	
					Br.	%
A.	MZ Kladanj	1415	1364	96,39	51	3,61
1.	Buševo	19	17	89,47	2	0,53
2.	Plahovići	67	46	68,65	21	31,35
3.	Gojakovići	99	96	96,96	3	3,04
4.	Kladanj	1230	1205	97,96	25	2,05

Tabela 2.2 MZ Stupari

Red.br.	MZ, naseljeno mjesto i lokalitet	Br.obuhvaćenih domaćinstava	Br.potpisanih ugovora	Procent obuhvaćenosti %	Neobuhvaćeni	
					Br.	%
B.	MZ Stupari	806	701	86,97	105	13,03
1.	Brlošci	110	92	83,63	18	16,37
2.	Prijanovići	101	97	96,63	4	3,96
3.	Krivajevići i Suha	48	45	93,75	3	6,25
4.	Rujići	56	56	100,00	0	0,00
5.	Noćajevići	135	111	82,22	24	19,78
6.	Trnovače	30	28	93,33	2	6,67
7.	Plane	22	15	68,18	7	30,67
8.	Dubrava	75	52	69,33	23	30,67
9.	Stupari-selo	77	67	87,01	10	12,99
10.	Stupari-centar	65	54	83,07	11	16,93
11.	Novo Naselje-Stupari	19	19	100,00	0	0,00
12.	Čitluk i Luke	68	65	95,58	3	4,42
13.	Crijevnčići *	0	0	0	0	0

14.	Brgule *	0	0	0	0	0
-----	----------	---	---	---	---	---

*13. i *14. Naseljena mjesta koja nisu obuhvaćena -loša putna infrastruktura prema naseljenim mjestima (komunalno vozilo se nema gdje okrenuti) također velika nezainteresovanost stanovništva u priključivanje organizovanog odvoza komunalnog otpada, odlazak u inostranstvo na rad itd.

*Potrebno je što prije doći do rješavanja problema

Tabela 2.3 MZ Tuholj

Red.br.	MZ, naseljeno mjesto i lokalitet	Br. obuhvaćenih domaćinstava	Br. potpisanih ugovora	Procent obuhvaćenosti %	Neobuhvaćeni	
					Br.	%
C.	MZ Tuholj	226	208	92,03	18	7,97
1.	Goletići	57	54	94,73	3	5,27
2.	Suljići	27	24	88,88	3	11,12
3.	Meškovići	12	9	75,00	3	25,00
4.	Tuholj	71	63	88,73	8	11,27
5.	Brdo	26	26	100,00	0	0,00
6.	Pauč	33	32	96,96	1	3,04

Tabela 2.4 MZ Brateljevići

Red.br.	MZ, naseljeno mjesto i lokalitet	Br. obuhvaćenih domaćinstava	Br. potpisanih ugovora	Procent obuhvaćenosti %	Neobuhvaćeni	
					Br.	%
D.	MZ Brateljevići	138	119	86,23	19	13,77
1.	Zagrađe	22	19	86,36	3	13,64
2.	Brateljevići	101	87	86,13	14	13,87
3.	Vikend Naselje	15	13	86,66	2	13,64

Tabela 2.5 MZ Starić

Red.br.	MZ, naseljeno mjesto i lokalitet	Br. obuhvaćenih domaćinstava	Br. potpisanih ugovora	Procent obuhvaćenosti %	Neobuhvaćeni	
					Br.	%
E.	MZ Starić	330	323	97,87	7	2,13
1.	Gojsalići	94	93	98,93	1	1,07
2.	Starić i Imamovići	117	116	99,14	1	0,86
3.	Prijevor i Gazdići	29	27	93,10	2	6,90
4.	Ravne i Breza	90	87	96,66	3	3,34

Tabela 2.6 MZ Turalići

Red.br.	MZ i naseljeno mjesto	Br. obuhvaćenih domaćinstava	Br. potpisanih ugovora	Procent obuhvaćenosti %	Neobuhvaćeni	
					Br.	%
F.	MZ Turalići	77	77	100,00	0	0
1.	Turalići	77	77	100,00	0	0

Tabela 2.7 MZ Tarevo

Red.br.	MZ i naseljeno mjesto	Br.obuhvaćenih domaćinstava	Br.potpisanih ugovora	Procent obuhvaćenosti %	Neobuhvaćeni	
					Br.	%
G.	MZ Tarevo	240	191	79,58	49	20,42
1.	Tarevo	240	191	79,58	49	20,42

Tabela 2.8 REKAPITULACIJA

Red.br.	MZ-Naseljena mjesta	Br.obuhvaćenih domaćinstava	Br.potpisanih ugovora	Procent obuhvaćenosti %	Neobuhvaćeni	
					Br.	%
A.	MZ Kladanj	1415	1364	96,39	51	3,61
B.	MZ Stupari	806	701	86,97	105	13,03
C.	MZ Tuholj	226	208	92,03	18	7,97
D.	MZ Brateljevići	138	119	86,23	19	13,77
E.	MZ Starić	330	323	97,87	7	2,13
F.	MZ Turalići	77	77	100,00	0	0,00
G.	MZ Tarevo	240	191	79,58	49	20,42
UKUPNO		3.232	2.983	92,29	249	7,71

Potrebno je naglasiti, da u gore navedenim podacima službi JP „Komunalac“ d.d nisu uvrštena domaćinstva koja odbijaju potpisati ugovor, stambeni objekti koji su stari i u njima niko ne živi kao i novi objekti koji nisu useljeni, vikend objekti, prazni stanovi u stambenim zgradama itd. Zaposleni u JKP nailaze na otpor stanovništva za plaćanje i potpisivanje ugovora o pružanju usluge odvoza komunalnog otpada, te je potreban kontinuirani rad na terenu službi preduzeća kao i komunalnog inspektora, jer JKP nije ni jednim propisom ovlašteno da preduzima represivne mjere, osim da utužuje već evidentirane dužnike.

3. PRAVNI OKVIR U OBLASTI UPRAVLJANJA OTPADOM

3.1 ZAKONSKI I PLANSKI DOKUMENTI UPRAVLJANJA OTPADOM

Zakonski propisi koji se odnose na upravljanje otpadom predstavljaju jednu od najsloženijih oblasti zakonskih propisa za zaštitu okoliša, uslijed širokog niza uticaja koje otpad može imati na čovjeka i okoliš. Važećim zakonodavstvom iz oblasti upravljanja otpadom uveden je i osiguran okvir za savremeni sistem zakonskih propisa o upravljanju otpadom.

Pregled propisa koji uređuju upravljanje otpadom u Federaciji BiH, a koji su bitni i za izradu Plana upravljanja otpadom općine Kladanj su:

- Zakon o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine;
- Zakon o upravljanju otpadom;

- Strategija zaštite okoliša Federacije Bosne i Hercegovine 2008-2018;
- Federalni plan upravljanja otpadom 2012-2017;
- Zakon o komunalnim djelatnostima;
- Plan upravljanja otpadom Tuzlanskog kantona 2015-2020;
- Odluka o komunalnom redu općine Kladanj;
- Strategija razvoja općine Kladanj 2011 – 2020;

3.1.1 Zakon o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine

(„Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj 49/06 i 51/09)

Odredbama člana 8. Zakona o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine propisano je da jedinica lokalne samouprave ima vlastite nadležnosti ustanovljene Ustavom i Zakonom i ima pravo baviti se svim pitanjima od lokalnog značaja koja nisu isključena iz njene nadležnosti, niti dodijeljena u nadležnost neke druge vlasti na osnovu Ustava i Zakona. Dalje je propisano da će jedinica lokalne samouprave biti samostalna u odlučivanju o pitanjima iz vlastitih nadležnosti, koje ne mogu biti ograničene ili uskraćene od federalnih ili kantonalnih vlasti, osim u slučajevima i u okvirima utvrđenim Ustavom i Zakonom, te da u vlastite nadležnosti jedinice lokalne samouprave posebno spada finansiranje i unapređenje djelatnosti i objekata lokalne komunalne infrastrukture u oblasti prikupljanja i odlaganja čvrstog otpada.

3.1.2 Zakon o upravljanju otpadom

(„Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj 33/03 i 72/09)

Zakon o upravljanju otpadom predstavlja pravni okvir za uspostavu sistema upravljanja svim vrstama otpada i istim se posebno uređuju: pojmovi, definicije i osnovna načela, kategorije, vrste i liste otpada, tretmana i odlaganja otpada, odgovornost u upravljanju otpadom i postupanje u slučaju vangraničnog prometa otpada.

U članu 4. Zakona o upravljanju otpadom, otpad je definisan kao sve materije ili predmeti koje vlasnik odlaže, namjerava odložiti ili se traži da budu odloženi u skladu sa jednom ili više kategorija otpada, navedenog u listi otpada i utvrđenoj u provedbenom propisu.

Osnovna načela upravljanja otpadom, definirana članom 5. Zakona o upravljanju otpadom, su:

- **prevencija**, izbjegavanje nastajanja otpada ili smanjivanje količine i štetnosti nastalog otpada da bi se smanjio rizik po zdravlje ljudi i okoliš i da bi se izbjegla okolinska degradacija;
- **mjere opreznosti** ili sprečavanje opasnosti ili šteta po okoliš koju prouzrokuje otpad i preduzimanje mjera, čak i ako nije na raspolaganju potpuna naučna podloga;
- **odgovornost proizvođača otpada** koji je odgovoran za odabir najprihvatljivijeg okolinskog rješenja prema karakteristikama proizvoda i tehnologiji proizvodnje, uključujući životni ciklus proizvoda i korištenje najadekvatnije raspoložive tehnologije;

- **princip zagađivač plaća**, odnosno proizvođač ili vlasnik otpada snosi sve troškove prevencije, tretmana odlaganja otpada, uključujući i brigu nakon upotrebe i monitoring. Proizvođač otpada je i finansijski odgovoran za preventivne i sanacione mjere zbog šteta po okoliš koje je prouzrokovao ili će ih najvjerovatnije prouzrokovati;
- **blizina**, tj. tretman ili odlaganje otpada se treba vršiti u najbližem adekvatnom postrojenju ili lokaciji, uzimajući u obzir okolinsku i ekonomsku profitabilnost,
- **regionalnost** - razvoj tretmana otpada i izgradnja objekata za njegovo odlaganje treba se vršiti na način da pokriva potrebe regiona i omogućava samoodrživost izgrađenih objekata.

U planiranju upravljanja otpadom nadležni organi dužni su izraditi planove za upravljanje otpadom koji će obuhvatiti:

- vrstu, količinu i porijeklo otpada koji se proizvodi i koji se treba tretirati ili odložiti;
- ciljeve upravljanja otpadom, opće tehničke zahtjeve za upravljanje otpadom i uređaje unutar područja na kojima se nalaze;
- raspoloživ i podesan tretman, mjesta odlaganja i uređaje unutar određene teritorije;
- specijalne ugovore za tretman ili odlaganje otpada za veći broj općina;
- specijalne ugovore za pojedine vrste otpada, kao što je opasni otpad, tečni otpad i ambalažni otpad.

Zakon o upravljanju otpadom sadrži strateške ciljeve sa razrađenim prioritetima u upravljanju otpadom i pojedinim aktivnostima koje se trebaju preduzeti, listu mjera koje se trebaju preduzeti i procjenu troškova za izvršavanje zadataka u upravljanju otpadom.

3.1.3 Federalna strategija upravljanja otpadom

U FBiH urađena je Federalna strategija upravljanja otpadom (2008. godine) kao sastavni dio, komponenta Federalne strategije upravljanja okolišem, koja je postavila strateške ciljeve razvoja sektora upravljanja otpadom na području FBiH i propisala mjere za njihovo dostizanje. Glavna svrha Strategije je uspostava realnog okvira za smanjenje količina otpada koji nastaje, te održivo upravljanje novo nastalim otpadom.

Mjere koje proizilaze iz Strategije otpada 2008–2018, a koje se odnose na općine i komunalna preduzeća, pretpostavljaju donošenje planova i propisa kojim će se omogućiti uvođenje nekih novih načina prikupljanja i odlaganja, zatim povećanje obima usluga prikupljanja, uvođenje odvojenog prikupljanja otpada i dovođenje ovih poslova u stanje ekonomske održivosti. Rokovi predviđeni Strategijom za izvršavanje nekih mjera već su protekli, tako da će to prolongirati postizanje postavljenih ciljeva u planu. Određene mjere za koje su predviđena velika sredstva neće se moći provesti u datim rokovima, kao npr. zatvaranje i potpuna sanacija općinskih deponija.

Vlada FBiH je svojim Zaključkom broj 73/2019 u potpunosti prihvatila Izvještaj o realizaciji Akcionog plana Federalne strategije okoliša 2008-2018 koji kaže da će do donošenja i usvajanja nove Federalne strategije zaštite okoliša, Federalno ministarstvo okoliša i turizma u svom procesu planiranja redovno koristiti Program aproksimacije propisa FBiH sa pravnom stečevinom Evropske unije u oblasti okoliša

(postupci upravljanja otpadom, načela upravljanja otpadom, planiranje upravljanja otpadom, podjela nadležnosti između federacije i kantona u upravljanju otpadom, izdavanje dozvola za aktivnosti).

Tabela 3.1 Pregled ciljeva i indikatora iz Federalne strategije koji su mjerodavni za Općine

	Opis cilja	Indikator
1.	Povećati broj stanovnika obuhvaćen organiziranim prikupljanjem otpada	95% do 2018.
2.	Ukloniti nelegalna odlagališta i sanirati područja na kojim su se nalazila	95% do 2018.
3.	Prikupiti i reciklirati papir i karton	55% do 2018.
4.	Prikupiti i reciklirati plastičnu ambalažu	15% do 2018.
5.	Prikupiti i reciklirati metalni otpad	65% do 2018.
6.	Prikupiti i reciklirati staklenu ambalažu	40% do 2018.
7.	Odvojeno prikupiti biootpad iz vrtova i parkova	70% do 2018.

U nastavku, u tabeli 2. i tabeli 3. se daju operativni ciljevi za komunalni otpad, a vezano za strateški cilj 1 i 2 iz prethodne tabele:

Tabela 3.2 Operativni ciljevi za komunalni otpad – Strateški cilj 1

	Operativni ciljevi (% od ukupnog broja)	2011	2014	2018
1.	Povećati broj stanovnika obuhvaćen organiziranim prikupljanjem otpada	70	85	95
2.	Stvoriti uslove za sanitarno odlaganje kapaciteta za najmanje 5 godina odlaganja u svim regijama	100	-	-
3.	Ukloniti nelegalna odlagališta i sanirati područje na kojem su se nalazila	50	80	95
4.	Sanirati i zatvoriti postojeća općinska odlagališta	5	100	-

Tabela 3.3 Operativni ciljevi za komunalni otpad – Strateški cilj 2

	Operativni ciljevi (% od ukupnog planiranog broja)	2011	2014	2018
1.	Uspostaviti sistem odvojenog prikupljanja otpada u svim općinama FBiH	30	60	95
2.	Prikupiti i reciklirati ambalažni otpad	8	20	30
	- Papir i karton	35	45	55
	- Staklo	4	10	40
	- Metal	55	60	65
	- Plastika	3	6	15
3.	Odvojeno prikupiti biootpad iz vrtova i parkova	30	50	70
4.	Uspostaviti regionalne centre za upravljanje otpadom u svim regijama sa svim potrebnim sadržajima	-	-	100

3.1.4 Federalni plan upravljanja otpadom 2012-2017

U skladu sa članom 6. Zakona o upravljanju otpadom, pripremljen je Federalni plan upravljanja otpadom 2012. – 2017. i usvojen Odlukom Vlade objavljenoj u “Službenim novinama FBiH” broj 4/12.

Federalni plan upravljanja otpadom čini provedbeni dokument Strategije upravljanja otpadom Federacije BiH.

Tabela 3.4 Obaveze općina u skladu sa Federalnim planom upravljanja otpadom

Cilj: Smanjenje rizika po okoliš i zdravlje ljudi i uspostava prioritetne infrastrukture za integrirano upravljanje otpadom					
	Mjera	Rok izvršenja	Odgovornost	Iznos	Izvor sredstava
1.	Priprema programa povećanja broja stanovnika obuhvaćenih organiziranim prikupljanjem za svaku općinu FBiH sa procjenom sredstava	2012-2013	Općine	200.000	Općinski budžet
2.	Realizirati programe povećanja broja stanovnika obuhvaćenih organiziranim prikupljanjem otpada	U skladu s operativnim ciljevima	Općine		Općinski budžet
3.	Sklopiti međuopćinske ugovore o zajedničkom osnivanju i korištenju budućeg RCUO i/ili CUO	2012	Općine		Općinski i kantonalni budžet, EU, EC, WB
4.	Pripremiti studije lokalizacije i izvodljivosti RCUO u čijem sastavu su odlagališta za pojedine regije, te studije lokalizacije i izvodljivosti PS/CUO. Upisati lokacije u prostornu dokumentaciju	2012-2013	Općine, kantonalna ministarstva	1.000.000	Općinski i kantonalni budžet, EU, EC, WB
5.	Izraditi općinske planove upravljanja otpadom i propise kojima se definiraju lokalne obaveze u odnosu na primjenu koncepta regionalnog deponovanja definiranog Kantonalnim planom	2013-2014	Općine	800.000	Općinski budžet
6.	Napraviti kratkoročni program uklanjanja nelegalnih odlagališta sa procjenom sredstava	2012	Općine	200.000	Općinski budžet
7.	Izraditi Planove aktivnosti za sanaciju općinskih deponija	2012	Općine	50.000 po planu	Općinski budžeti, WB
8.	Sanirati i zatvoriti općinska odlagališta otpada	2017	Općine	250.000.000 po planu	Općinski i kantonalni budžet, Fond za zaštitu okoliša, EU, WB

3.1.5 Zakon o komunalnim djelatnostima

(“Službene novine Tuzlanskog kantona” broj: 11/05, 7/07, 8/12 i 14/13)

Zakonom o komunalnim djelatnostima se određuju komunalne djelatnosti, načela, način obavljanja i finansiranja, te druga pitanja od značaja za uspješno obavljanje komunalnih djelatnosti na području Tuzlanskog kantona. Pod komunalnim djelatnostima podrazumijeva se naročito: pružanje komunalnih usluga od interesa za fizička i pravna lica, te finansiranje građenja i održavanje objekata i uređaja komunalne infrastrukture kao cjelovitog sistema na području općina kao i kantona, kada je to propisano Zakonom. Obavljanje komunalnih djelatnosti određenih Zakonom obezbjeđuju općine. Općine su dužne posebnim propisima regulirati uslove i način organiziranja poslova u vršenju pojedinih komunalnih djelatnosti. Odredbama člana 3, 5. i 6. propisano je da se pod komunalnim djelatnostima između ostalog smatra i odlaganje komunalnog otpada, te da odlaganje komunalnog otpada podrazumijeva obrađivanje i trajno odlaganje komunalnog otpada na sanitarnu deponiju, otvaranje, saniranje i zatvaranje deponije po posebnim propisima. Dalje je propisano da su komunalne djelatnosti od javnog društvenog interesa, iste se obavljaju kao javne službe, te da općine, odnosno gradovi, obezbjeđuju obavljanje komunalnih djelatnosti na način utvrđen odredbama člana 8. (javno preduzeće, ugovor o povjeravanju komunalnih poslova, ugovor o koncesiji).

3.1.6 Plan upravljanja otpadom Tuzlanskog kantona 2015-2020

Kantonalni plan upravljanja otpadom, kao odgovarajući regionalni razvojni program, ima za svrhu da pomaže u procjeni problema upravljanja otpadom, određivanju prioriteta i utvrđivanju aktivnosti u svrhu poboljšanja upravljanja otpadom na području TK. Prema tome, svrha izrade Plana upravljanja otpadom TK je unapređenje transparentnosti, efikasnosti i kvaliteta donošenja odluka po pitanju upravljanja otpadom, obučavanja kadrova potrebnih za rješavanje problema iz oblasti upravljanja otpadom, podjeli odgovornosti kantonalnih organa vlasti sa različitim interesnim grupama i sl, te služi kao efikasno sredstvo za identifikaciju stanja rješavanja problema upravljanja otpadom u TK.

3.1.7 Odluka o komunalnom redu općine Kladanj

(Sl. glasnik Općine Kladanj br.02/13)

Općinsko vijeće Kladanj na sjednici održanoj 05.03.2013 godine donijelo je Odluku o komunalnom redu. Ovom odlukom utvrđuje se komunalni red i održavanje komunalnog reda u cilju uređivanja naselja na području općine Kladanj, a naročito u oblasti održavanja čistoće i čuvanja javnih površina, privremeno zauzimanje i korištenje javnih površina, skupljanje, odvoz i postupanje sa sakupljenim komunalnim otpadom, uklanjanje snijega i leda, te uklanjanje predmeta na području općine Kladanj postavljenih u suprotnosti sa važećim komunalnim propisima, kao i mjere za sprovođenje komunalnog reda i kaznene odredbe predviđene za povrede ponašanja utvrđene ovom Odlukom. Komunalne djelatnosti su od javnog interesa i obavljaju se kao javne službe. Komunalne djelatnosti podrazumjevaju pružanje komunalnih

usluga od interesa za fizička i pravna lica, te finansiranje komunalnih djelatnosti, izgradnju, korištenje, upravljanje i održavanje objekata i uređenje komunalne infrastrukture, kao cjelovitog sistema na području općine.

3.1.8 Strategije razvoja općine Kladanj 2011-2020

Strategija integriranog razvoja 2011-2020 godine je ključni strateško-planski dokument općine Kladanj, koji treba da podstiče budući rast i razvoj zajednice. Strategija obuhvata društvenu, ekonomsku, okolišnu kao i prostornu sferu. Strategija je izrađena kao okvir za definisanje zajedničkih ciljeva, podsticanja lokalnih snaga, ali i kao odgovor na izazove budućeg razvoja općine i sveukupnog života u njoj. Kao takva, Strategija integriranog razvoja je u skladu sa strategijama i politikama na višim nivoima vlasti, i to prije svega nacrtom Razvojne strategije BiH 2008-2013, Strategijom socijalne uključenosti 2008-2013, ali i sa drugim sektorskim strategijama na državnom, entitetskom i kantonalnom nivou.

Strategija razvoja općine Kladanj izrađena je od strane radnih tijela koje je imenovao načelnik općine uz puno učešće predstavnika javnog, privatnog i nevladinog sektora. Strategija integriranog razvoja je usvojena od strane Općinskog vijeća 25.02.2011 godine, te je stupila na snagu 18.03.2011 godine.

Strategija informira sveukupnu javnost i privatne ulagače o razvojnom putu općine Kladanj, predstavlja osnovu za izradu detaljnih planova i programa u pojedinim sektorima, kreira podlogu za praćenje napretka te ohrabruje saradnju i dogovor u planiranju različitih nivoa vlasti i društveno-ekonomskih partnera. Vizija razvoja te strateški ciljevi razvoja općine definirani su na period od 10 (deset) godina. Sektorski planovi, operativni ciljevi, programi, projekti i mjere, usmjereni ka poboljšanju kvaliteta života u općini, definirani su na period od 5 (pet) godina, a okvirni operativni planovi izađeni su za naredne tri, a detaljni akcioni planovi za godinu dana.

3.2 OSTALI RELEVANTNI PROPISI IZ OBLASTI UPRAVLJANJA OTPADOM

- Pravilnik o kategorijama otpada sa listama („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj 09/05)
- Pravilnik o upravljanju medicinskim otpadom („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj 77/08)
- Pravilnik o životinjskom otpadu i drugim neopasnim materijalima prirodnog porijekla koji se mogu koristiti u poljoprivredne svrhe („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj 08/08)
- Pravilnik o uslovima za rad postrojenja za spaljivanje otpada („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj 12/05)

4. INSTITUCIONALNI OKVIR UPRAVLJANJA OTPADOM

(Organizacija državne uprave u oblasti upravljanja otpadom, tijela koja su nadležna iz oblasti upravljanja otpadom na državnom entitetskom, kantonalnom i lokalnom nivou)

U Bosni i Hercegovini nadležnost u oblasti upravljanja otpadom imaju institucije na entitetskom, kantonalnom i općinskom nivou. U skladu sa Ustavom, BiH se sastoji od dva entiteta: Federacije BiH (FBiH) i Republike Srpske (RS), te Brčko distrikta (BD) BiH, jedinstvene administrativne jedinice koja je pod ekskluzivnim suverenitetom BiH, dok teritorijalno istovremeno pripada i jednom i drugom entitetu. Na osnovu člana III. 3 (c) Ustava BiH „funkcije i ovlasti, koje po ovom Ustavu nisu izričito dodijeljene institucijama BiH, pripadaju entitetima“, dakle, okolišna pitanja su u nadležnosti entiteta, tj. entiteti uređuju politiku zaštite okoliša i donose odgovarajuće propise.

U skladu sa prethodno navedenim, pitanja zaštite okoliša su u nadležnosti entitetskih vlada, odnosno entitetskih ministarstava nadležnih za zaštitu okoliša. U FBiH, to je Federalno ministarstvo okoliša i turizma (FMOiT). FBiH je administrativno podijeljena na deset kantona. Svaki kanton ima svoj vlastiti ustav, zakone, parlament i vladu. Vlade kantona preko resornog ministarstva koordiniraju sve djelatnosti upravljanja otpadom na području kantona.

Ovaj Plan upravljanja otpadom dio je okolišne dokumentacije koja se izrađuje s ciljem ishodovanja okolišne dozvole za zatvaranje deponije. U skladu s članom 5. Pravilnika o pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u pogon samo ako imaju okolišnu dozvolu („Sl. novine FBiH“, br. 45/09) nadležnost u procesu izdavanja okolišne dozvole ima FMOiT.

Prema članu 20. Zakona o upravljanju otpadom, obaveza lica odgovornog za poslove upravljanja otpadom je da:

- izradi i ažurira nacrt Plana za upravljanje otpadom,
- provodi Plan upravljanja otpadom,
- predlaže mjere za poboljšanje prevencije, ponovno korištenje i reciklaža otpada,
- nadzire ispunjenje utvrđenih uvjeta za upravljanje otpadom i o tome izvještava investitora.

Pravni okvir za upravljanje otpadom u EU

Okvir za europsku politiku upravljanja otpadom i obavezu planiranja upravljanja otpadom direktno propisuje Okvirna direktiva o otpadu (2008/98/EZ). Cilj Direktive je reformirati i pojednostavniti europsku politiku upravljanja otpadom uvođenjem novog okvira i ciljeva sa naglaskom na sprječavanju nastajanja otpada. Ova Direktiva zahtijevala je od država članica da do 2013. pokrenu nacionalne programe za sprječavanje nastajanja otpada.

Prema zahtjevima Direktive zabranjeno je svako nekontrolirano odlaganje otpada ili odlaganje otpada na način na koji se može ugroziti okoliš i zdravlje ljudi. Osim upravljanja otpadom, Direktiva tretira opasni

otpad i otpadna ulja te kao generalno pravilo navodi zabranu miješanja različitih kategorija opasnog otpada, odnosno, miješanje opasnog i neopasnog otpada kao i odvojeno sakupljanje otpadnih ulja. Ukoliko je opasni otpad već pomiješan sa ostalim otpadom, tvarima ili materijalima, isti se mora odvojiti ukoliko je to tehnički ili ekonomski moguće.

Druge europske direktive koje se odnose na posebne tokove otpada, te na objekte za obradu i odlaganje otpada moraju se uzeti u obzir tokom izrade planova upravljanja otpadom. Najvažnije europske direktive u sektoru upravljanja otpadom su:

- Direktiva o odlagalištu otpada (1999/31/EZ),
- Direktiva o sprječavanju i smanjenju onečišćenja okoliša azbestom (87/217/EEZ),
- Direktiva 96/59/EZ o odlaganju polihloriranih bifenila i polihloriranih terfenila (PCB/PCT),
- Direktiva 2006/66/EZ o baterijama i akumulatorima kao i o otpadnim baterijama i akumulatorima,
- Direktiva 2006/11/EZ o onečišćenju uzrokovanom ispuštanjem određenih opasnih tvari u vodni okoliš Zajednice,
- Direktiva 2002/96/EZ o električnom i elektroničkom otpadu (WEEE),
- Direktiva 2010/75/EU o industrijskim emisijama (IED),
- Direktiva 94/62/EZ o ambalaži i ambalažnom otpadu,
- Odluka 2000/532/EZ o uspostavljanju sistema klasifikacije za otpad,
- Uredba (EZ) 1013/2006 o transportu otpada.

5. OBAVEZE OPĆINE KOJE PROIZILAZE IZ ZAKONSKE REGULATIVE

Pregled propisa koji uređuju upravljanje otpadom u FBiH, a koji su bitni i za izradu Plana upravljanja otpadom za Općinu Kladanj su:

- Zakon o principima lokalne samouprave u FBiH;
- Zakon o upravljanju otpadom;
- Strategija zaštite okoliša FBiH 2008-2018;
- Federalni plan upravljanja otpadom 2012-2017;
- Zakon o komunalnim djelatnostima;
- Plan upravljanja otpadom TK 2015-2020;
- Odluka o komunalnom redu;
- Odluka o komunalnim djelatnostima.

Zakon o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine

(„Službene novine FBiH“ broj: 49/06 i 51/09)

Odredbama člana 8. Zakona o principima lokalne samouprave u FBiH propisano je da jedinica lokalne samouprave ima vlastite nadležnosti ustanovljene Ustavom i Zakonom i ima pravo baviti se svim pitanjima od lokalnog značaja koja nisu isključena iz njene nadležnosti, niti dodijeljena u nadležnost neke

druge vlasti na osnovu ustava i zakona. Dalje je propisano da će jedinica lokalne samouprave biti samostalna u odlučivanju o pitanjima iz vlastitih nadležnosti, koje ne mogu biti ograničene ili uskraćene od federalnih ili kantonalnih vlasti, osim u slučajevima i u okvirima utvrđenim ustavom i Zakonom, te da u vlastite nadležnosti jedinice lokalne samouprave posebno spada finansiranje i unapređenje djelatnosti i objekata lokalne komunalne infrastrukture u oblasti prikupljanja i odlaganja čvrstog otpada.

Zakon o upravljanju otpadom

(„Službene novine FBiH“ broj 33/03 i 72/09)

Zakon o upravljanju otpadom predstavlja pravni okvir za uspostavu sistema upravljanja svim vrstama otpada i istim se posebno uređuju: pojmovi, definicije i osnovna načela, kategorije, vrste i liste otpada, postupci upravljanja otpadom, načela upravljanja otpadom, planiranje upravljanja otpadom, podjela nadležnosti između federacije i kantona u upravljanju otpadom, izdavanje dozvola za aktivnosti tretmana i odlaganja otpada, odgovornost u upravljanju otpadom i postupanje u slučaju vangraničnog prometa otpada.

U članu 4. Zakona o upravljanju otpadom, otpad je definisan kao sve materije ili predmeti koje vlasnik odlaže, namjerava odložiti ili se traži da budu odloženi u skladu sa jednom ili više kategorija otpada, navedenoj u listi otpada i utvrđenoj u provedbenom propisu.

Osnovna načela upravljanja otpadom, definirana članom 5. Zakona o upravljanju otpadom, su: prevencija – izbjegavanje nastajanja otpada ili smanjivanje količine i štetnosti nastalog otpada da bi se smanjio rizik po zdravlje ljudi i okoliš i da bi se izbjegla okolinska degradacija; mjere opreznosti ili sprečavanje opasnosti ili šteta po okoliš koju prouzrokuje otpad, preduzimanje mjera, čak i ako nije na raspolaganju potpuna naučna podloga; odgovornost proizvođača otpada koji je odgovoran za odabir najprihvatljivijeg okolinskog rješenja prema karakteristikama proizvoda i tehnologiji proizvodnje, uključujući i životni ciklus proizvoda i najadekvatnije raspoložive tehnologije; princip zagađivači plaćaju, odnosno proizvođač ili vlasnik otpada snosi sve troškove prevencije, tretmana odlaganja otpada, uključujući brigu nakon upotrebe i monitoring, proizvođač otpada je i finansijski odgovoran za preventivne i sanacione mjere zbog šteta po okoliš koje je prouzrokovao ili će ih najvjerojatnije prouzrokovati; blizina- tretman ili odlaganje otpada treba se vršiti u najbližem adekvatnom postrojenju ili lokaciji, uzimajući u obzir okolinsku i ekonomsku profitabilnost, regionalnost – razvoj tretmana otpada i izgradnja objekata za njegovo odlaganje treba se vršiti na način da pokriva potrebe regiona i omogućava samoodrživost izgrađenih objekata.

U planiranju upravljanja otpadom nadležni organi dužni su izraditi planove za upravljanje otpadom koji će obuhvatiti: vrstu, količinu i porijeklo otpada koji se proizvodi i koji se treba tretirati ili odložiti; ciljeve upravljanja otpadom; opće tehničke zahtjeve za upravljanje otpadom i uređaje unutar područja na kojima se nalaze; raspoloživ i podesan tretman, mjesta odlaganja i uređaje unutar određene teritorije; specijalne ugovore za tretman ili odlaganje otpada za veći broj općina; specijalne ugovore za pojedine vrste otpada, kao što je opasni otpad, tečni otpad i ambalažni otpad.

Zakon o upravljanju otpadom i strateške ciljeve sa razrađenim prioritetima u upravljanju otpadom i pojedinim aktivnostima koje se trebaju preduzeti trebaju sadržavati listu mjera koje se trebaju preduzeti i procjenu troškova za izvršavanje zadataka u upravljanju otpadom.

Strategija zaštite okoliša Federacije Bosne i Hercegovine 2008-2018

Parlament FBiH je 26.10.2009. godine usvojio Strategiju zaštite okoliša FBiH za period 2008-2018, čiji je sastavni dio i Strategija upravljanja otpadom.

U dijelu strategije u kojem je obrađena oblast odlaganja otpada, jedna od predviđenih mjera je i sanacija i zatvaranje postojećih općinskih/ gradskih odlagališta i uspostavljanje sistema odvojenog prikupljanja komunalnog otpada u svim općinama/ gradovima na području FBiH.

Mjere koje proizilaze iz Federalne strategije upravljanja otpadom 2008-2018, a koje se odnose na općine i komunalna preduzeća, pretpostavljaju donošenje planova i propisa kojim će se omogućiti uvođenje novih načina prikupljanja i odlaganja, zatim povećanje obima usluga prikupljanja, uvođenje odvojenog prikupljanja i dovođenje ovih poslova u stanje ekonomske održivosti.

6. POSTOJEĆE STANJE UPRAVLJANJA OTPADOM NA PODRUČJU OPĆINE

6.1. VRSTE I KOLIČINE OTPADA NA PODRUČJU OPĆINE (komunalni, zeleni otpad sa javnih površina, specijalni)

JP „Komunalac“ d.d Kladanj u okviru registrovanih aktivnosti redovno obavlja zbrinjavanje komunalnog otpada iz domaćinstava, javnih ustanova, proizvodnih i uslužnih preduzeća, te javnih zelenih i saobraćajnih površina u gradu i putnog pojasa magistralnog puta M 18 od Kladnja do Lupoglava, kao i izletišta („Bebrava“, „Paučko jezero“, „Studenac“, „Zatoča“ i „Šklapac“).

Prikupljeni otpad se odlaže na gradsku deponiju „Stanovi“ koja je klasificirana kao deponija za zbrinjavanje bezopasnog otpada. O sastavu odloženog otpada ne postoje precizni podaci, ali možemo reći da je to uglavnom mješoviti komunalni otpad. Pošto na području općine Kladanj nema značajnih industrijskih pogona, time nema ni industrijskog otpada za odlaganje.

Kabasti otpad iz domaćinstava i uslužnih ustanova (vozila, gume, akumulatori, električni i elektronski otpad, kućanski aparati i sl.), prikupljaju i zbrinjavaju registrovane firme i pojedinci, tako da se ta vrsta otpada ne odlaže na deponiju. Povremeno se odlaže kabasti i građevinski otpad koji se naplaćuje po cjenovniku ostalih usluga (uglavnom dijelovi namještaja i otpad od gradnje i renoviranja objekata).

S obzirom da se ne vrši vaganje odloženog otpada već se vodi svakodnevna evidencija o broju odloženih tura, a znajući kapacitet komunalnog vozila (8 m³) i prosječnu težinu miješanog komunalnog otpada ≈ 0,4 t/m³ odložene količine otpada na deponiju „Stanovi“ za period 2016-2021 su prikazane u tabeli 6.1.

Tabela 6.1 Količine otpada za period 2016-2021

Godina	m ³	t
2016	6.808	2.723,2
2017	7.232	2.892,8
2018	6.952	2.780,8
2019	6.608	2.643,2
2020	6.336	2.534,4
2021	7.224	2.889,6

6.2 POSTOJEĆI KAPACITET ZA PRIKUPLJANJE I ODVOZ OTPADA

(opremljenost JP-a za pružanje usluge prikupljanja i odvoza otpada, program odvoza i deponovanja komunalnog otpada, odvoz krupnog otpada, građevinskog i specijalnog)

Otpad iz domaćinstava, pravnih lica, javnih zelenih i saobraćajnih površina odlaže se u pocinčane kontejnere V=1,1 m³, kante (PVC i pocinčane 120 l i 240 l), burad i vreće odakle se specijalnim vozilima transportuje i odlaže na deponiju.

Odvoz komunalnog otpada se vrši svakim radnim danom sa područja cijele općine Kladanj, po planu odvoza prikazanog u tabeli 6.2, a u tabeli 6.3 su prikazani trenutni kapaciteti za prikupljane otpada.

Tabela 6.2 Termini odvoza komunalnog otpada

INDIVIDUALNI STAMBENI OBJEKTI, STAMBENE ZGRADE I POSLOVNI PROSTORI				
Vrsta vozila: Auto smećara			Tip vozila: VOLVO 1 VOLVO 2	
PODRUČJE (REJON)				
PONEDJELJAK	UTORAK	SRIJEDA	ČETVRTAK	PETAK
Kontejneri u užem centru grada Odvoz smeća korisnicima uz magistralni put M18 na potezu od Koliba u Kladnju do ES Petrola Kladanj, Stupari do Lupoglava, Barice, Dubrava,Gojakovići uz mag.put, Plane i Prijanovići,Stupari Selo (svaki drugi ponedjeljak) Gojakovići, Brlošci (svaki drugi ponedjeljak)	Centar grada, ul. Kladanjskih brigada, Hrastovac, Bare, Vitalj, Gojsalići do gradske deponije	Duga mahala, Hrastovačka mahala, Numanovića krš, Hadimalipašina, Luke, Crkvište; Noćajevići, Trnovače, Rujći, Krivajevići, Suha, (svaka druga srijeda) Plahovići, Buševo (svaka druga srijeda)	Drum, Borak, Habibovića krš, Dozića sokak, Karića sokak, Šehovac, Hademovac Tarevo, Čitluk, Luke (svaki drugi četvrtak) Gojsalići Goletići, Suljići, Meškovići, Tuholj, Pauč (svaki drugi četvrtak)	Tisovac, Srmać, Brana, Podglavica, Jaz, Krčevine, Piskavice, Čaršija; Brateljevići, Bebrava, Zagrađe, Vikend naselje, Gojsalići (svaki drugi petak); Turalići, Ravne, Breza, Prijedor, Gazdići, Starić, Imamovići (svaki drugi petak)

Napomena: Odvoz otpada u mjesnim zajednicama Kladanj i Stupari se vrši 4 (četiri) puta mjesečno, a u ostalim mjesnim zajednicama 2 (dva) puta mjesečno.

Tabela 6.3 Trenutni kapaciteti za prikupljane otpada

Vrste posude	Zapremina	Količina
1. Kontejneri (pocinčani)	1,1 m ³	220 kom
2. PVC Kante	120 l i 240 l	160 kom
3. Poc. kante	120 l	80 kom
4. Korpice za parkove i jav. površine	40 l	25 kom
5. PVC kontejner za reciklažu	1,1 m ³	6 kom

JP „Komunalac“ trenutno raspolaže navedenom mehanizacijom za prikupljanje i odvoz otpada, čiji podaci su u tabeli 6.4.

Tabela 6.4 Mehanizacija za prikupljanje i odvoz otpada

Auto smečara sa potisnom pločom F8	Kamion kiper	Kombinovana mašina rovokopač/utovarivač
Kom : 2 Marka: Volvo Tip: FLL42RD Euro 5 Zapremina : 7.146 cm ³ God.proizvodnje: 2015 Zapremina sanduka za otpad : 8 m ³	Kom: 1 Marka: Šteyer Tip: 991 Snaga :148 kW Zapremina: 9.726 cm ³ God.proizvodnje : 1984 Nosivost : 8 t	Kom: 1 Marka: New Holland Tip: B115B Snaga: 82 kW God.proizvodnje: 2006

Tabelarna analiza rada vozila za odvoz otpada od 2016. do 2021. godine (po godini, mjesecu, broju tura, pređenim kilometrima, utrošenom gorivu, broju radnih dana itd.) je data u tabelama 6.4 – 6.9.

Vozila: Volvo 1 i Volvo 2

Tabela 6.4 Analiza za 2016. godinu

Mjesec	Br.radnih dana	Broj tura	Prosjeck tura/dan	Pređeni kilometri	Prosjeck pređenih km/turi	Utrošeno gorivo (l)	Prosjeck potrošnje goriva po tura/l
Januar	18	47	2,61	1228	26,12	700	14,89
Februar	21	52	2,47	1162	26,19	670	12,88
Mart	22	60	2,72	1665	27,75	768	12,80
April	21	59	2,80	1612	27,32	726	12,30
Maj	21	74	3,52	1740	23,51	747	10,09
Juni	22	72	3,27	1831	25,43	774	10,75
Juli	21	78	3,71	1942	24,89	811	10,39
Avgust	23	92	4,00	2430	26,41	1001	10,88
Septembar	22	76	3,45	1925	25,32	961	12,64
Oktobar	21	69	3,28	1917	27,78	811	11,75
Novembar	21	53	2,52	1804	34,03	672	12,67
Decembar	22	53	2,40	1434	27,05	606	11,43

Tabela 6.5 Analiza za 2017. godinu

Mjesec	Br.radnih dana	Broj tura	Prosjek tura/dan	Pređeni kilometri	Prosjek pređenih km/turi	Utrošeno gorivo (l)	Prosjek potrošnje goriva po tura/l
Januar	20	41	2,05	1181	28,80	813	19,82
Februar	20	55	2,75	1441	26,20	634	11,52
Mart	22	71	3,22	1817	26,35	839	11,81
April	20	67	3,35	1850	27,61	861	12,85
Maj	21	74	3,52	1826	24,67	871	11,77
Juni	21	78	3,71	2298	29,46	862	11,05
Juli	22	83	3,72	2425	29,21	1022	12,31
Avgust	23	88	3,82	2724	30,95	980	11,13
Septembar	20	71	3,55	1808	25,46	829	11,67
Oktobar	22	68	3,09	1703	25,04	688	10,11
Novembar	22	62	2,81	1793	28,91	847	13,66
Decembar	22	61	2,77	1606	26,32	672	11,01

Tabela 6.6 Analiza za 2018. godinu

Mjesec	Br.radnih dana	Broj tura	Prosjek tura/dan	Pređeni kilometri	Prosjek pređenih km/turi	Utrošeno gorivo	Prosjek potrošnje goriva po tura/l
Januar	22	67	3,04	1854	27,67	1012	15,10
Februar	20	48	2,40	1416	29,50	515	10,72
Mart	21	65	3,09	1747	26,87	741	11,40
April	21	80	3,80	2095	26,18	994	12,42
Maj	22	85	3,86	2148	25,27	895	10,52
Juni	21	72	3,42	1888	26,22	883	12,26
Juli	22	64	2,90	1756	27,43	836	13,06
Avgust	26	77	2,96	2077	26,97	1135	14,74
Septembar	20	74	3,70	2071	27,98	1017	13,74
Oktobar	23	75	3,26	1937	25,28	957	12,76
Novembar	21	65	3,09	1813	27,89	881	13,55
Decembar	22	61	2,77	1717	28,14	859	14,08

Tabela 6.7 Analiza za 2019. godinu

Mjesec	Br.radnih dana	Broj tura	Prosjek tura/dan	Pređeni kilometri	Prosjek pređenih km/turi	Utrošeno gorivo	Prosjek potrošnje goriva po tura/l
Januar	17	44	2,58	1186	26,95	725	16,47
Februar	20	49	2,45	1485	30,30	789	16,10
Mart	20	67	3,35	1764	26,32	824	12,29
April	22	77	3,50	2051	26,63	988	12,83
Maj	21	72	3,42	1982	27,52	909	12,62

Juni	19	63	3,31	1754	27,84	870	13,81
Juli	23	87	3,78	2381	27,36	1130	12,99
Avgust	24	79	3,29	2169	27,45	1061	13,43
Septembar	21	71	3,38	2043	28,77	959	13,50
Oktobar	23	73	3,17	1989	26,00	905	12,40
Novembar	20	65	3,25	1590	24,46	796	12,24
Decembar	22	64	2,90	1707	26,67	846	13,21

Tabela 6.8 Analiza za 2020. godinu

Mjesec	Br.radnih dana	Broj tura	Prosjek tura/dan	Pređeni kilometri	Prosjek pređenih km/turi	Utrošeno gorivo	Prosjek potrošnje goriva po tura/l
Januar	20	62	3,10	1784	28,77	926	14,93
Februar	18	49	2,72	1387	28,30	681	13,89
Mart	20	66	3,30	1754	26,57	874	13,25
April	22	69	3,13	1863	27,00	946	13,71
Maj	19	63	3,31	1692	26,85	847	13,44
Juni	21	54	2,57	1504	27,85	798	14,77
Juli	22	68	3,09	1927	28,33	957	14,07
Avgust	20	72	3,60	1932	26,83	986	13,69
Septembar	20	72	3,60	1906	36,47	938	13,02
Oktobar	22	71	3,22	1842	25,94	944	13,29
Novembar	20	68	3,40	1913	28,13	925	13,61
Decembar	23	64	2,78	1777	27,76	1027	16,04

Tabela 6.9 Analiza za 2021. godinu

Mjesec	Br.radnih dana	Broj tura	Prosjek tura/dan	Pređeni kilometri	Prosjek pređenih km/turi	Utrošeno gorivo	Prosjek potrošnje goriva po tura/l
Januar	20	61	3,05	1670	27,37	864	14,16
Februar	20	62	3,10	1669	26,92	864	13,93
Mart	22	72	3,27	2006	27,86	990	13,75
April	22	80	3,63	2025	25,31	988	12,35
Maj	19	81	4,26	2029	25,05	974	12,02
Juni	22	82	3,72	2041	24,89	1005	12,25
Juli	20	84	4,20	2226	26,50	1005	11,96
Avgust	22	92	4,18	2422	26,32	1131	12,39
Septembar	22	83	3,77	2117	25,50	999	12,03
Oktobar	21	71	3,38	1863	26,24	902	12,70
Novembar	21	71	3,38	1835	25,84	912	12,84
Decembar	21	64	3,04	1708	26,68	863	13,48

6.3 POSTOJEĆA INFRASTRUKTURA ZA UPRAVLJANJE KOMUNALNIM OTPADOM

(deponija, selektivno odlaganje otpada, operateri i firme koje su uključene u selekciju i recikliranje)

Otpad se neselektivno odlaže na gradsku deponiju "Stanovi" udaljenu 4 km od centra grada, koja je locirana uz magistralni put M 18 Tuzla – Sarajevo. Deponija je površine 5.000 m², a procjenjenog kapaciteta 500.000 m³.

Općina Kladanj, JP "Komunalac" d.d. i „Ekopak“ d.o.o Sarajevo su ušli u projekat selektivnog prikupljanja otpada. Formirana su dva zelena ostrva u Kladnju i Stuparima gdje su instalirani namjenski kontejneri (PVC kontejneri 1,1 m³) za odlaganje plastike, papira, ambalaže itd., međutim zbog nezainteresovanosti stanovništva i nedovoljne komunikacije sa građanima projekat nije zaživio kako je bilo planirano.

U skladu sa strateškim i pravnim okvirom na federalnom, kantonalnom i lokalnom nivou, sve nesanitarne deponije se moraju zatvoriti i sanirati na propisan način. U toku su aktivnosti oko izgradnje regionalne sanitarne deponije (RSD) koja će opsluživati tri općine u Tuzlanskom kantonu, Živinice, Banoviće i Kladanj. Odabrana lokacija je „Separacija 1“ u općini Živinice. Projekat izgradnje regionalne sanitarne deponije je podijeljen u više faza, a jedna od faza uključuje i izgradnju pretovarne stanice u Kladnju na lokaciji postojeće gradske deponije „Stanovi“ sa svom potrebnom mehanizacijom i opremom za rad iste. Lokacija treba da bude prilagođena za pretovar površine oko 5.000 m². Također, potrebno je pristupiti izvršavanju sanitarnog zatvaranja postojeće deponije. Zatvaranje postojeće deponije „Stanovi“ vršilo bi se kroz nekoliko faza za koje će biti potrebno osigurati novčana sredstva kako sa općinskog tako i sa viših nivoa vlasti.

6.4. FINANSIRANJE SISTEMA UPRAVLJANJA OTPADOM

(ostvarenje prihoda i rashoda, cijena odvoza otpada i raspodjela sredstava, naplativost)

JP "Komunalac" d.d Kladanj vrši prikupljanje i odvoz komunalnog otpada na području cijele općine Kladanj. U 2020. godini ostvaren je ukupan prihod u iznosu od 667.565,95 KM, dok je rashod 624.054,59 KM. Cijena odvoza komunalnog otpada je 7,02 KM sa PDV-om po domaćinstvu (fizička lica), dok se za pravna lica obračunava po cjenovniku po metru kvadratnom prostora (m²) (pogledati tabelu kategorije potrošača). Prihodi od vršenja usluge odvoza komunalnog otpada za domaćinstva (fizička lica) u 2020. godini su iznosili 198.636,00 KM, dok prihodi od vršenja usluge odvoza komunalnog otpada za pravna lica su iznosili 66,756,98 KM. Iz navedenog pregleda u 2020. godini je postignut procenat naplate u iznosu od 95,11 % što je u odnosu na prethodnu godinu manji (2019. god. 97 %). Iz Bilansa uspjeha preduzeća vidljivo je da je preduzeće za 2020. godinu poslovalo sa dobiti od 43.511,00 KM. Značajno je istaći da se iz Budžeta Općine Kladanj izdvajaju se finansijska sredstva na godišnjem novou na ime subvencije troškova pružanja komunalnih usluga-odvoz komunalnog otpada za korisnike ove komunalne usluge, a koji spadaju u kategoriju socijalno ugroženih lica i to prema evidenciji Centra za socijalni rad Kladanj. Što se tiče 2021 godine, ukupan prihod iznosi 677.557,00 KM, dok je rashod 673.915,00 KM. Prihodi od vršenja usluge odvoza komunalnog otpada za domaćinstva (fizička lica) u 2021. godini su

iznosili 421.406,00 KM, dok je prihod odvoza komunalnog otpada za pravna lica iznosio 144.089,00 KM. Iz navedenog pregleda u 2021. godini postignut je procenat naplate u iznosu od 96,99 % i veći je u odnosu na prethodnu godinu (2020 god.). Iz bilansa uspjeha vidljivo je da je preduzeće za 2021 godinu poslovalo sa dobiti od 3.642,00 KM, i manji je u odnosu na 2020, a sve zbog novonastale situacije u svijetu i poskupljenja usluga, roba i radova. Zbog novonastale situacije uprava preduzeća je krenula sa izradom prijedloga za povećanje komunalnih usluga zbog poskupljenja el.energije, goriva, maziva itd.

U narednom periodu obaveza uprave će biti da unaprijedi naplatu, a istovremeno da radi na naplati dugova iz ranijeg perioda kako bi naplata bila veća. Također, u narednom periodu mora doći do korekcije cijena usluge odvoza otpada kako za domaćinstva tako i za pravna lica, iz razloga što kada se počne sa deponovanjem otpada na sanitarnu deponiju ("Separacija 1" Živinice) i deponovanje se bude plaćalo prema količini otpada, troškovi deponovanje se neće moći pokriti iz postojećih prihoda. Prilikom korekcije cijena potrebno je razmotriti mogućnost uvođenja fiksnog i varijabilnog dijela cijene za odvoz otpada. Fiksni dio bi plaćali svi vlasnici koji imaju nekretninu u općini Kladanj i on bi bio simboličan, a varijabilni dio bi zavisio od količine otpada koji to domaćinstvo proizvede i preda na zbrinjavanje. Na ovaj način bi se poboljšala naplativost od domaćinstava koja imaju privremeni boravak u nekoj drugoj državi, a istovremeno bi se imao uvid u broj domaćinstava koja koriste uslugu odvoza otpada.

Uvođenje plaćanja odvoza otpada prema količini bi se trebalo uvoditi postepeno, jer je to moguće uraditi standardiziranjem zapremine posuda ili vreća i povezivanje otpada sa njegovim vlasnikom. Za individualne stambene objekte je to relativno jednostavno organizirati dok je za kolektivne stambene objekte malo zahtjevnije, ali i za njih postoje rješenja i primjeri dobre prakse.

Trenutne cijene usluge odvoza komunalnog otpada po kategorijama potrošača date su u tabeli 6.10, a cijene ostalih usluga su date u tabeli 6.11.

Tabela 6.10 Cijene usluge odvoza komunalnog otpada

Red. br.	Kategorija potrošača	Jed. mjere	Mjesečna cijena (bez PDV-a) u KM
1.	Domaćinstva	paušal	6,00
2.	Škole	m ²	0,10
3.	Ostale javne ustanove, javna preduzeća, preduzeća privredne i vanprivredne djelatnosti	m ²	0,16
4.	Trgovine mješovite robe	do 30 m ² preko 30 m ²	24,00 26,40
5.	Ostale trgovinske radnje	do 30 m ² preko 30 m ²	21,60 24,00
6.	Restorani	do 100 m ² preko 100 m ²	24,00 26,40
7.	Kafane, kafići, diskoteke, grilovi, ćevabdžinice, buregdžinice, picerije i slastičarne	do 30 m ² preko 30 m ²	21,60 26,40
8.	Zlatarske, cvjećarske i obučarske radnje, pržionice kafe, poljoprivredne apoteke, parfimerije, advokatske radnje,	do 30 m ² preko 30 m ²	9,60 14,40

	kancelarije, videoteke, biroi, bravarske, limarske i stolarske radnje, servisi kućanskih aparata		
9.	Apoteke, ordinacije, pekare, servis, frizerski saloni, igre na sreću, vulkanizeri	do 30 m ² preko 30 m ²	18,00 24,00
10.	Kiosci i drugi pokretni objekti	-	15,60
11.	Tekstilna i prehrambena industrija, mesnice, klaonice	do 50 m ² preko 50 m ²	30,00 42,00

Tabela 6.11 Cijene ostalih usluga

Red.br.	Naziv usluge	Cijena (bez-PDV-a)
1.	Usluga odvoza šljake i ostalog : - Pravna lica kontejner 1,1 m ³ - Pravna lica kanta/bure - Fizička lica kanta/bure	25,00 KM/odvoz 10,00 KM/odvoz 7,00 KM/mjesečno
2.	Istovar otpada na deponiju : - Traktor i kombi - Mali kamion do 3,5 t - Veliki kamion - Kamion kada	10,00 KM/turi 20,00 KM/turi 30,00 KM/turi 40,00 KM/ turi
3.	Odvoz kabastog otpada	80,00 KM/turi
4.	Odvoz kabastog otpada sa utovarom	100,00 KM/turi
5.	Odvoz građevinskog otpada bez utovara	80,00 KM/turi
6.	Odvoz građevinskog otpada sa utovarom	140,00 KM/turi
7.	Rad radnika - VKV - KV - PK - NK	13,00 KM/h 10,00 KM/h 7,00 KM/h 6,00 KM/h

7. INFORMIRANJE JAVNOSTI

Jedan o bitnih faktora za provođenje ovog Plana je svjesnost stanovništva o važnosti zaštite životne okoline, zdravlja ljudi i potrebe za uključivanje svih u njegovu realizaciju. Nivo svijesti kod stanovništva se mijenja konstantno u pozitivnom i u negativnom smislu. Primjetno je da je mnogo manje otpada u prirodi i naseljima i ulicama gdje je to zaživjelo. Pored toga, potrebno je još mnogo vremena raditi na ovome, a najbitnije je, kod onih koji budu obuhvaćeni u narednom periodu, kao i kod onih koji su već ranije obuhvaćeni ovim sistemom, stvoriti navike razdvajanja otpada na mjestu nastanka u domaćinstvima, školama, ustanovama i privrednim subjektima. Posebnu pažnju obratiti na mjesta gdje se okuplja puno ljudi u toku ljetnog perioda, a to su prije svega mnoga izletnička mjesta.

Podizanje svijesti kod stanovništva je dug proces i treba se odvijati u kontinuitetu u koji treba da se uključe svi koji imaju veze sa obrazovanjem djece, nevladin sektor, institucije vlasti i JP "Komunalac" d.d Kladanj, koji direktno na terenu ima kontakte sa stanovništvom. Također, jedna od mjera je i veći angažman nadležnih inspekcija.

Ove aktivnosti će biti potrebno intenzivirati, posebno kod novih korisnika gdje se prvi put uvodi organizovan odvoz otpada. Ono što se može pojaviti kao problem, a što je i za očekivati je provođenje odredbi vezano za razdvajanje otpada.

8. TEMELJNA NAČELA I OPĆI POSTUPCI UPRAVLJANJA OTPADOM

Plan upravljanja otpadom temelji se na postizanju što većeg stepena usklađenosti sa temeljnim načelima sadržanim u Zakonu o upravljanju otpadom FBiH, Strategiji zaštite okoliša FBiH 2008-2018 i Federalnom planu upravljanja otpadom 2012-2017 a to su :

- prevencija – izbjegavanje nastajanja otpada ili smanjivanje količine i štetnosti nastalog otpada, kako bi se smanjio rizik po zdravlje ljudi i okoliš i izbjegla okolišna degradacija;
- mjere opreznosti – sprečavanje opasnosti ili šteti po okoliš koju prouzrokuje otpad, poduzimanje mjera, čak iako nije na raspolaganju potpuna znanstvena podloga;
- odgovornost proizvođača otpada – proizvođač je odgovoran za odabir najprihvatljivijeg okolišnog rješenja prema karakteristikama proizvoda i tehnologiji proizvodnje, uključujući životni ciklus proizvoda i korištenje najadekvatnije raspoložive tehnologije;
- princip zagađivač plaća – proizvođač ili vlasnik otpada snosi sve troškove prevencije, tretmana i odlaganja otpada, uključujući brigu nakon upotrebe i monitoring. On je i finansijski odgovoran za preventivne i sanacijske mjere usljed šteta po okoliš koje je prouzrokovao ili će ih najvjerojatnije prouzrokovati;
- blizina – tretman ili odlaganje otpada treba se obavljati u najbližem odgovarajućem postrojenju ili lokaciji, uzimajući u obzir okolišnu i ekonomsku profitabilnost;
- regionalnost – razvoj tretmana otpada i izgradnja objekata za njegovo odlaganje treba se obavljati regionalno, uz omogućavanje samoodrživosti izgrađenih objekata.

Federalna strategija upravljanja otpadom definira osnov koncepta upravljanja otpadom koji se temelji na hijerarhiji postupaka tretmana otpada, koji je sastavni dio integralnog sistema upravljanja otpadom.

Osnovni principi upravljanja otpadom su :

- prevencija nastajanja otpada;
- smanjenje količina/ponovna upotreba;
- recikliranje;
- obrada;
- finalno odlaganje.

Prevenција nastanka otpada je prioritet u djelovanju svakog održivog sistema upravljanja otpadom. Ona se postiže kroz izbjegavanje nastanka otpada. Kako bi se mjere prevencije nastajanja otpada mogle učinkovito provesti, potrebno je kreirati određene preduvjete kojima će se :

- smanjiti proizvodnja otpada;
- smanjiti količine otpada za odlaganje;
- umanjiti rizike od otpada na okoliš i zdravlje ljudi.

Prevenција nastajanja otpada je najpoželjnija metoda za rješavanje problema upravljanja otpadom. Ona podrazumijeva implementaciju mjera kao što su : edukacija i rad sa javnošću i promocija održive potrošnje i čišće proizvodnje u privredi i uslužnim djelatnostima.

Veoma je važno raditi na smanjenju količina otpada, jer će to rezultirati i smanjenjem potreba za sakupljanjem i zbrinjavanjem otpada, te smanjenjem pritisaka na okoliš. Nastajanje otpada se ne može potpuno spriječiti, ali se mogu poduzeti određene aktivnosti na smanjenju količina proizvedenog otpada. Za otpad koji nastane veoma je važno raditi na njegovom sortiranju i recikliranju.

9. ANALIZA PROBLEMA I PREPORUKE

9.1 INSTITUCIONALNI I PRAVNI ASPEKT

Zakonom o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine, Strategijom zaštite okoliša FBiH 2008.-2018., Federalnim planom upravljanja otpadom 2012.-2017., Zakonom o otpadu i Zakonom o komunalnim djelatnostima Tuzlanskog kantona propisana je obaveza jedinica lokalne samouprave vezana za upravljanje komunalnim otpadom.

Odlukom o komunalnom redu utvrđena je obaveza općine Kladanj vezana za sakupljanje, odvoz i upravljanje sakupljenim komunalnim otpadom i vršenje nadzora nad njim, uključujući inspeksijski nadzor iz oblasti komunalnih djelatnosti.

Na osnovu analize strateških dokumenata na nivou FBiH, TK i općine evidentno je da su planski periodi istekli i da se kasni sa implementacijom planskih i strateških dokumenata, te je ove dokumente potrebno inovirati.

Dodatno je važno istaći da je nedovoljan inspeksijski nadzor u oblasti otpada, od lokalnog do entitetskog nivoa i da ga treba poboljšati.

Na nivou Općine nije ispoštovana odredba o obaveznoj uključenosti svih domaćinstava u organizovani odvoz otpada, ne provodi se inspeksijski nadzor nad domaćinstvima koja nisu uključena u organizovani odvoz otpada i nema odluke o načinu sakupljanja kabastog otpada.

9.2 INFRASTRUKTURNI PROBLEMI

Trenutna raspoloživa infrastruktura je zadovoljavajuća za prikupljanje i deponovanje miješanog komunalnog otpada sa cijele općine Kladanj. Međutim potrebno je kontinuirano raditi na obnavljanju i unapređenju iste. Za uvođenje primarne selekcija otpada na mjestu nastanka neophodna je nabavka kamiona za pražnjenje i transport ove vrste otpada.

JP „Komunalac“ d.d. Kladanj i Općina Kladanj su kroz učešće u različitim projektima nabavili određen broj kontejnera zapremine 1,1 m³ (trenutno cca 220 kom pocinčanih kontejnera raspoređeni po cijeloj općini ali samo za miješani komunalni otpad). Što se tiče namjenskih kontejnera za različite vrste sekundarnih sirovina trenutno postoje dva ostrva sa po tri PVC kontejnera zapremina 1,1 m³ na općini i to jedno ostrvo u Kladnju i jedno ostrvo u Stuparima. Međutim ovi kontejneri se ne koriste namjenski i stvaraju zabunu kod građanstva. Neophodno je izvršiti reviziju korištenja ovih kontejnera i prilagoditi ih prema njihovoj namjeni. Dodatno je potrebno nabaviti određeni broj ovakvih kontejnera i kanti 120 l koji će biti namijenjeni za odvojeno skupljanje stakla, PVC, papira, metala i ambalažnog otpada za postojeće objekte kolektivnog stanovanja.

9.3 DEPONIJA I PROBLEMI NA DEPONIJU

Gradska deponija smeća „Stanovi“ se nalazi u istočnom dijelu općine Kladanj, uz magistralni put M18 Tuzla-Sarajevo i od centra grada je udaljena 4 km, a od najbližeg naseljenog mjesta cca 500 m. Deponija „Stanovi“ je klasificirana kao deponija za zbrinjavanje bezopasnog otpada, koja je u funkciji od 1987. godine, kada je dobijeno rješenje o upotrebi. Deponija je ograđena, i uz magistralni put je dodatno zaštićena reklamnim platnom i zemljanim branama. Ulaz u deponiju je osiguran kapijom, tako da je onemogućen pristup neovlaštenim licima.

Komunalni otpad se odlaže na gradsku deponiju „Stanovi“ bez nabijanja jer je isto onemogućeno zbog položaja terena. Jednom sedmično se radi na uređenju i razgrtanju komunalnog otpada sa platoa na koji se istresa otpad, kao i povremeno prekrivanje inertnim materijalima (zemlja, pijesak, šut, itd.). Povremeno se angažuje buldozer za razgrtanje otpada i inertnog materijala.

Mehanizacija kojom trenutno raspolaže JP „Komunalac“, a koja je direktno vezana za čišćenje i održavanje deponije je nedovoljna i neadekvatna.

Federalna uprava za inspekcijske poslove je u svom redovnom inspekcijskom nadzoru naložila operateru JP „Komunalac“ d.d Kladanj da je potrebno da izradi „Studiju uticaja deponije na okoliš“ i “Studiju za izdavanje predhodne vodne saglasnosti” i podnese zahtjev za izdavanje okolinske dozvole za deponiju „Stanovi“. JP „Komunalac“ d.d Kladanj je preko projekta kod Fonda za zaštitu okoliša FBiH kandidovao projekat za izradu ovih studija i dobio 15.000,00 KM novčanih sredstva uz vlastito učešće. Izradu ovih studija za potrebe operatera je uradio Rudarski institut Tuzla. Podnesen je zahtjev za izdavanje okolinske dozvole za deponiju “Stanovi” Federalnom ministarstvu turizma i okoliša koji je trenutno u toku. Za deponiju „Stanovi“ izrađeni su i akti : Prijedlog interventnih mjera sanacije deponije „Stanovi“ Kladanj

izrađen od strane Rudarskog instituta Tuzla br.341/14 iz aprila 2014 godine, te Plan prilagođavanja upravljanja otpadom sa prijedlogom mjera izrađen od strane Instituta za zaštitu i projektovanje Tuzla br. 246/10 od 28.01.2010 godine.

9.4 DIVLJE DEPONIJE

Kako se pristupilo sakupljanju otpada sa cijele općine Kladanj znatno se smanjio broj divljih deponija koje uglavnom nastaju na rubnim dijelovima općine. Općina Kladanj je putem raznih projekata izvršila saniranje ovakvih deponija. Najveći problem za stvaranje ovakvih deponija su osobe koje se bave sakupljanjem sekundarnih sirovina. Neovlaštene osobe preuzmu od građana uređaje, namještaj i sl. i iz njih izdvoje samo one sirovine koje su interesantne na tržištu, a ostalo najčešće završi u prirodi.

9.5 SORTIRNICA OTPADA

Na općini Kladanj ne postoji sortirnica otpada. Postojeća infrastruktura ne obezbjeđuje skoro nikakve mogućnosti razdvajanja otpada i njegovo selektivno iskorištenje i odlaganje, te se u narednom periodu trebaju rješavati ovi problemi, a prvenstveno selektiranje otpada na mjestu nastanka, te pitanje infrastrukture i opreme za selektivno prikupljanje otpada. JP "Komunalac" d.d. Kladanj posjeduje lokaciju ali je potrebno uložiti određena sredstva i prostor staviti u funkciju za tu namjenu.

9.6 KRAĐA SIROVINA

Na općini Kladanj postoje pojedinci i čitave porodice koje se bave izdvajanjem sekundarnih sirovina iz kontejnera i njihovom prodajom. Iako je prebiranje po kontejnerima kažnjivo nije poznato da nadležna inspekcija vrši nadzor i kažnjavanje počinioca. Neophodan je aktivniji rad nadležne inspekcije i komunalnih redara na mjestima otuđivanja sirovina i na mjestima prodaje. Za uvođenje primarne selekcije na izvoru nastanka krađa sekundarnih sirovina iz miješanog komunalnog otpada predstavlja veliki problem.

9.7 OTPAD ZA KOJI NIJE NADLEŽNA OPĆINA KLADANJ

Općina Kladanj je nadležna samo za sakupljanje i zbrinjavanje komunalnog otpada. Međutim, često se dešava da ostale vrste otpada, kao što je medicinski, hemijski, i druge vrste opasnog otpada završe u miješanom otpadu. Opasni otpad se uglavnom ne izdvaja od miješanog otpada u domaćinstvu, a često ni u privrednim subjektima, tako da većina tog otpada završi u miješanom otpadu, a samim tim i na deponiji. Zbog toga je neophodno posebnu pažnju posvetiti rješavanju ovog problema i da se odgovornost za upravljanje ovim vrstama otpada prenese na nadležne institucije, operatere ili firme.

9.8. JAVNA SVIJEST I RAD SA NVO I MEDIJIMA

Zaposleni u JP „Komunalac“ d.d Kladanj nailaze na otpor stanovništva za plaćanje odvoza otpada iz više razloga:

- već uključeni odbijaju da plaćaju račune pod izgovorom da nisu preduzete nikakve sankcije prema onima koji se nisu odazvali na rješenja o obaveznom odvozu i koji svoj otpad deponuju i pale po njivama i livadama;
- oni koji se nisu uključili protestuju, jer smatraju da nemaju količinu otpada na koju se obavezuju Ugovorom, a i zbog slabe ekonomske moći;
- niska svijesti građana o neophodnosti kvalitetnog prikupljanja i deponovanja otpada.

Resursi NVO koje se bave zaštitom okoliša nisu dovoljno iskorišteni, a treba napomenuti i da su sredstva koja se izdvajaju za njihovo uključivanje zanemariva.

Također, JP „Komunalac“ d.d Kladanj ni jednim propisom nije ovlašteno da preduzima represivne mjere, osim da utužuje već evidentirane dužnike.

Obzirom da savremeni pristup upravljanja otpadom zahtijeva kontinuirano uvođenje novina i stalnu komunikaciju sa građanstvom, JP „Komunalac“ d.d Kladanj i Općina moraju više pažnje posvetiti odnosu sa javnosti. Informacije moraju ciljano stizati do građana putem sredstava informisanja, udruženja građana, škola i drugih javnih ustanova.

Potrebno je organizovati predavanja, tribine, akcije i kontinuirano raditi na izradi i distribuciji brošura, letaka, ažuriranju web stranice i sl.

9.9 RJEŠAVANJE PROBLEMA UPRAVLJANJA OTPADOM U KOLEKTIVNIM STAMBENIM OBJEKTIMA NA PODRUČJU OPĆINE KLADANJ

Da bi se podstakla primarna selekcija i smanjile količine otpada u kolektivnim stambenim objektima potrebno je napraviti idejno rješenje tipskog objekta za smještaj kontejnera za odlaganje otpada. Korištenjem tipskih objekata koji će se zaključavati, riješit će se problem ilegalnog preuzimanja sekundarnih sirovina.

9.10. ZAKLJUČAK

Obzirom da na nivou općine nije dovoljno ispoštovana odredba o obaveznoj uključenosti svih domaćinstava u organizovani odvoz otpada, ne provodi se inspekcijski nadzor nad domaćinstvima koja nisu uključena u organizovani odvoz otpada i nema odluke o načinu sakupljanja kabastog otpada potrebno je u planskom periodu posebnu pažnju i aktivnosti posvetiti ovim problemima.

Odlaganje otpada u kontejnere, posebno u ruralnim područjima, predstavlja veliki problem, jer je teško kontrolisati ko šta odlaže i koliko. Ovakav način prikupljanja otpada je problematičan u svim zemljama i uglavnom u momentu kada se uvodi plaćanje odlaganja otpada prema količini on se napušta. Uvijek se nastoji da se otpad poveže sa osobom ili grupom osoba koje su ga stvorile.

Na nivou općine za individualno stanovanje (domaćinstva) je neophodno izvršiti postepeno napuštanje odlaganja miješanog komunalnog otpada u kontejnere i preći na standardizovane kante i plaćanje prema

količini i/ ili po broju članova domaćinstva, uz davanje građanima mogućnost da smanje količine otpada primarnom selekcijom sekundarnih sirovina i kompostiranjem organskog otpada.

JP „Komunalac“ d.d Kladanj ne raspolaže sa dovoljno opreme i ljudstva za veći obuhvat odvoza otpada od domaćinstava.

Obavezno planirati dodatno opremanje JP vozilima za cjelokupni otpad i vozilom za selektirani otpad, te posudama za selekciju otpada (kontejneri, kante, vreće i sl.) i povećanje ljudskih kapaciteta.

Ukoliko se želi, a trebalo bi, krenuti sa selekcijom otpada mora se imati u vidu da Općina Kladanj, a ni JP „Komunalac“ d.d Kladanj ne raspolažu nikakvim kapacitetima niti opremom za ovu aktivnost. Potrebno je planirati ovu aktivnost u eksperimentalnoj fazi sa postojećom opremom, uz obezbjeđenje posuda za selekciju ili vreća, a nakon analize odlučiti da li ići u selekciju, te izvršiti potpuno opremanje za ovu aktivnost. Za početak uvesti odvajanje plastike, papira i stakla na mjestu nastanka ili putem zelenih ostrva. Ova aktivnost se treba povoditi u fazama sa ciljem da se, u narednih 5 godina, prostor cijele općine pokrije primarnom selekcijom otpada.

U planskom periodu će morati doći do korekcije cijene odvoza otpada i njenog usklađivanja sa stvarnim troškovima prikupljanja, transporta i deponovanja uz poštivanje principa-zagađivač plaća o čemu ima više informacija u poglavlju 6.4.

Informisanje i edukacija stanovništva na teme otpada i zaštite okoliša su nedovoljne, pa je u planskom periodu ovim pitanjima potrebno posvetiti više pažnje i aktivnosti.

10. STRATEŠKI, OPERATIVNI CILJEVI I VREMENSKI PLAN ZA UPRAVLJANJE OTPADOM NA PODRUČJU OPĆINE KLADANJ ZA PERIOD 2022-2027

Nakon provedene analize i utvrđivanja trenutnog stanja po pitanju upravljanja otpadom na teritoriji općine Kladanj, stekli su se uslovi za određivanje adekvatnih ciljeva i mjera koji će dovesti do poboljšanja u odnosu na trenutnu situaciju i ispunjenja ciljeva u narednom planskom periodu. Ograničenja za šire djelovanje su postavljena nadležnostima Općine u ovoj oblasti.

Bez obzira na ograničene nadležnosti Općina može biti nositelj niza aktivnosti na poboljšanju trenutnog načina prikupljanja komunalnog otpada, uvođenju sistema odvojenog prikupljanja otpada, uklanjanja divljih deponija, te edukaciji građana i privrednika.

Sve ove aktivnosti se trebaju provoditi u uskoj saradnji sa JP „Komunalac“ d.d. Kladanj kao nosioca aktivnosti na upravljanju otpadom na području općine Kladanj.

Potrebno je da Općina Kladanj i JP „Komunalac“ d.d Kladanj učine dodatne napore kako bi se uspostavilo više partnerskih odnosa sa operaterima koji su nadležni za upravljanje pojedinim vrstama otpada, kao što su ambalažni, elektronski i elektronički otpad i firmama koje se bave recikliranjem otpada. Strateški ciljevi i mjere za planski period su dati u tabeli.

Tabela 10.1.

Red.br.	STRATEŠKI CILJ/MJERE
SC 1.	Osigurati provedbu PUO kroz pravni, institucionalni i ekonomski okvir
M 1.	Izmjenama i dopunama zakonodavnog okvira i inspekcijskim nadzorom omogućiti primjenu PUO
SC 2.	Smanjenje rizika po okoliš i zdravlje ljudi i uspostava prioritetne infrastrukture za integralno upravljanje otpadom
M 2	Unapređenje infrastrukture koja će moći pratiti implementiranje PUO
M 2.1	Poboljšanje funkcionalnosti postojeće infrastrukture
M 2.2	Povećanje broja stanovnika obuhvaćenih redovnim odvozom otpada
M 2.3	Sprečavanje nastanka divljih deponija
SC 3.	Smanjenje količina otpada za finalno odlaganje/zbrinjavanje uz efikasnije korištenje resursa
M 3.1	Uspostaviti sistem razdvajanja otpada u domaćinstvima , privrednim subjektima i javnim ustanovama
M 3.2	Uspostaviti sistem upravljanja krupnim, kabastim, građevinskim itd. otpadom
SC 4	Jačanje javne svijesti stanovništva i privrednika iz oblasti upravljanja otpadom
M 4.1	Provođenje projekata podizanja javne svijesti

11. AKCIONI PLAN

Na osnovu Strateških ciljeva i mjera iz tabele 10.1 Akcioni plan sastoji se od mjera i aktivnosti koje je potrebno implementirati kako bi se postigli strateški ciljevi.

Nosilac svih predviđenih aktivnosti navedenih u ovom planu je Općina Kladanj u saradnji sa JP „Komunalac“ d.d, Kladanj kome je povjereno vršenje poslova te prirode i višim nivoima vlasti, kao i donatorima.

Tabela 11.1 Opis mjera i aktivnosti za planski period

Mjere	Aktivnosti	Rok izvršenja	Izvor sredstava
Strateški cilj 1 . Osigurati provedbu PUO			
Izmjenama i dopunama odluke o komunalnom redu i inspekcijskim nadzorom omogućiti primjenu PUO	Usklađivanje odluke o komunalnom redu u skladu sa PUO	2022-2023	Općina Kladanj
	Redovan inspekcijski nadzor nad procesom implementacije PUO i primjena kaznenih mjera	kontinuirano	Općina Kladanj

Uvođenje plaćanja odvoza otpada prema količini i/ ili po broju članova domaćinstva	Izrada analize opravdanosti uvođenja plaćanja odvoza otpada prema količini	2023/2024	JP „Komunalac“ d.d Kladanj
	Prezentacija analize i prijedloga novog načina naplate odvoza otpada općinskom vijeću	2023/2024	JP „Komunalac“ d.d Kladanj
Strateški cilj 2. Smanjenje rizika po okoliš i zdravlje ljudi i uspostava prioritetne infrastrukture za integralno upravljanje otpadom			
Unapređenje infrastrukture koja će moći pratiti implementiranje PUO	Nabavka specijalnog vozila za prikupljanje i transport selektiranog otpada (1 vozilo)	2022-2027	Općina Kladanj, JP “Komunalac” d.d Kladanj i donatori, viši nivoi vlasti 50.000,00 KM
	Nabavka kanti do 120 l za miješani otpad za individualna domaćinstva (2100 kom/ god x 50,00 KM)	350 kom/god 17.500,00 KM	Općina Kladanj, JP “Komunalac” d.d Kladanj, viši nivoi vlasti i donatori 105.000,00 KM
	Nabavka kanti do 240 l za miješani komunalni otpad (900 kom x 80 KM)	150 kom/ god 12.000,00 KM	Općina Kladanj, JP “Komunalac” d.d Kladanj, viši nivoi vlasti i donatori 72.000,00 KM
Poboljšanje funkcionalnosti postojeće infrastrukture	Gradska deponija „Stanovi“ – Kontinuirano raspoređivanje i prekrivanje već odloženog otpada. Održavanje puteva, kapije, ograda i platoa za istresanja.	kontinuirano	JP „Komunalac“ d.d Kladanj, donatori, viši nivoi vlasti
	Sanacija postojeće deponije „Stanovi“ Izrada potrebne tehničke dokumentacije za saniranje deponije i izvođenje sanacije. (potrebna veća novčana sredstva)	2022-2027	Općina Kladanj, donatori, viši nivoi vlasti

	Izgradnja pretovarne stanice sa putevima na postojećem platou deponije „Stanovi“ (potrebna veća novčana sredstva)	2022-2027	Općina Kladanj, donatori, viši nivoi vlasti
Povećanje broja stanovnika obuhvaćenih redovnim odvozom otpada	Slanje rješenja i potpisivanje ugovora o odvozu otpada. Inspekcijski nadzor i preduzimanje mjera.	kontinuirano	Općina Kladanj, JP „Komunalac“ d.d Kladanj
Sprečavanje nastanka divljih deponija	Praćenje nastajanja, uklanjanje divljih deponija i saniranje područja na kojem su se nalazile.	2 dep./god. x 3.000,00 KM 6.000,00 KM/god. 2022-2027	Općina Kladanj, JP „Komunalac“ d.d Kladanj, JP „Šume TK“ 30.000,00 KM
Strateški cilj 3. Smanjenje količina otpada za finalno odlaganje/zbrinjavanje uz efikasnije korištenje resursa			
Uspostaviti sistem razdvajanja otpada u domaćinstvima, privrednim subjektima i javnim ustanovama	Izrada studije opravdanosti razdvajanja sekundarnih sirovina	2022.	Općina Kladanj
	Nabavka tipskih kontejnera za ambalažni otpad (staklo, plastika, papir) 36 kom x 600,00 KM	6 kom/god 2022-2027	JP „Komunalac“ d.d Kladanj, Općina Kladanj, donatori, višni nivoi vlasti 21.600,00 KM
	Izrada tipskih objekata za abalažni otpad (zelena ostrva) (staklo, plastika, papir) (12 ostrva x 3.000,00 KM)	2 ostrva/god. 6.000,00 KM	Općina Kladanj, JP „Komunalac“ d.d Kladanj i donatori 36.000,00 KM
	Pilot projekat: decentralizovano kompostiranje u domaćinstvima za određen broj domaćinstava	2023.	Općina Kladanj, JP „Komunalac“ d.d Kladanj, viši nivoi vlasti i donatori 20.000 KM
	Urediti postojeći enterijer u krugu JP „Komunalac“ d.d Kladanj i prilagoditi ga novim potrebama za odvajanje i pakovanje ambalažnog otpada (izrada sortirnice)	kontinuirano	Općina Kladanj, JP „Komunalac“ d.d Kladanj, viši nivoi vlasti i donatori 30.000,00 KM
	Edukacija radnika angažovanih na poslovima selekcije otpada	Kontinuirano	JP „Komunalac“ d.d Kladanj

Strateški cilj 4. Jačanje javne svijesti stanovništva i privrednika iz oblasti upravljanja otpadom			
Provođenje projekata podizanja javne svijesti	Izrada promotivnog materijala (informativni letci, brošure itd.)	kontinuirano	Općina Kladanj JP „Komunalac“ d.d Kladanj, NVO, donatori 1.500,00 KM
	Formiranje i redovno ažuriranje internet stranice JP „Komunalac“ d.d Kladanj sa informacijama o odvozu otpada od važnosti za građane kao i informacijama o drugim aktivnostima	kontinuirano	JP „Komunalac“ d.d Kladanj 1.500,00 KM
	Uspostavljanje i vođenje komunikacije sa građanima preko raspoloživih društvenih mreža, medija, direktnim kontaktom preko inkasanata.	kontinuirano	JP „Komunalac“ d.d. Kladanj

12. MONITORING IMPLEMENTACIJE

Monitoring podrazumijeva formiranje tijela u Općini koje će pratiti indikatore i realizaciju plana, na godišnjem nivou.

RADNA GRUPA

Praćenje implementacije Općinskog plana upravljanja otpadom u svim njegovim segmentima, prema utvrđenoj dinamici i rokovima za realizaciju će vršiti radna grupa u koju se imenuju lica ispred:

- Služba za civilnu zaštitu i komunalne poslove Općine;
- Direktor/predstavnik javnog preduzeća;
- Predstavnik/ci građana (NVO, MZ ili drugo).

Radnu grupu Rješenjem imenuje Općinski načelnik na planski period određen Planom u roku od 30 dana od usvajanja Plana.

Prvi osnivački sastanak Radne grupe se planira u roku 30 dana od imenovanja.

Imenovana lica mogu operativno delegirati odgovorna lica za učešće u radu Radne grupe, pri čemu se ne isključuje potreba za njihovim prisustvom i učešćem u procesu praćenja i ocjene postignutih ciljeva.

Za koordinaciju rada Radne grupe, izradu Akcionog plana sa budžetom i Godišnjeg izvještaja o implementaciji Plana je odgovorna Služba za civilnu zaštitu i komunalne poslove Općine Kladanj.

Zadaća Radne grupe je da:

- prikuplja podatke, obrađuje ih i analizira indikatore stanja upravljanja otpadom;
- analizira, ocjenjuje i sumira rezultate završenih aktivnosti u tekućoj godini;
- planira aktivnosti i sredstva za narednu godinu;
- utvrđuje način pristupanja vanjskim izvorima finansiranja za one projekte za koje je to predviđeno.

U planskom periodu, Radna grupa će se inače sastajati najmanje dva puta godišnje i to:

- Prvi radni sastanak radi evaluacije aktivnosti u tekućoj godini. Nakon prvog radnog sastanka, Radna grupa priprema Izvještaj o stepenu implementacije Plana koji se podnosi Općinskom vijeću na prvoj narednoj sjednici. Općinsko vijeće usvaja ili odbija izvještaj i predlaže korektivne akcije u cilju postizanja učinkovitosti i djelotvornosti na implementaciji Plana.
- Drugi radni sastanak u mjesecu septembru radi ažuriranja Akcionog plana i planiranja redoslijeda implementacije aktivnosti, sredstava potrebnih za njihovu realizaciju u općinskom budžetu za narednu godinu i načina pristupanja vanjskim izvorima finansiranja za one projekte za koje je to predviđeno. Nakon drugog radnog sastanka, Radna grupa priprema konačni izvještaj o implementaciji Plana za tekuću godinu te na osnovu njega i revidovani akcioni plan za narednu godinu sa prijedlogom budžeta. Svi dokumenti se podnose Općinskom vijeću na prvoj narednoj sjednici koje usvaja ili odbija izvještaj i odobrava planiranje sredstava u budžetu za narednu godinu.

Ocjena uspješnosti Plana upravljanja otpadom za Općinu Kladanj i nivo ostvarivanja postavljenih ciljeva biće osigurana kroz praćenje indikatora na godišnjem ili planskom nivou:

- Broj i procenat domaćinstava i stanovnika uključenih u sistem odvoza otpada;
- Broj i procenat privrednih subjekata i javnih institucija uključenih u sistem odvoza otpada;
- Broj saniranih i zatvorenih divljih deponija;
- Broj domaćinstava koja su uključena u odvajanje otpada na ambalažni i ostali otpad;
- Broj javnih institucija i privrednih subjekata koji su uključeni u selekciju otpada;
- Broj akcija sakupljanja i odvoza krupnog otpada;
- Broj i vrsta akcija na informisanju i podizanju svijesti građana;
- Broj izdatih Rješenja, potpisanih novih ugovora i preduzetih inspekcijskih mjera;
- Količina prikupljenog otpada koji je odložen na deponiju: t/god;
- Količina prikupljenog krupnog otpada: t/god;
- Količina izdvojenih sekundarnih sirovina: t/god;
- Prihod od prodaje sekundarnih sirovina: KM/god;
- Broj riješenih tužbi u odnosu na podnesene.

